

kuuluviin. Niissä vedotaan ylivormaisesti eniten lääkärintaustoihin. Hakijan itsensä kirjoittamaan hakemukseen ei aina viitata lainkaan. Näyttää siltä, että päätöksiä pyritään perustelemaan vetoamalla auktoriteettiin. Hakijan esittämät seikat saatetaan sivuuttaa täysin, eikä asiakkaalle anneta puheenvuoroa, kun ammatillaiset keskustelut hänestä keskenään.

Tiililä kiteyttää tutkimuksen osuvasti: vaativia tekstejä tuotetaan vaatimattomin välinein. Päätösten tekijöiden pitäisi olla tiiviisti mukana kirjoittamassa mallitekstejä, jotta ne vastaisivat

asiakkaiden tarpeita. Kirjoittamiselle pitäisi työntekijöillä olla myös riittävästi aikaa. Kirjoitus työ on prosessi, joka vaatii keskittymistä, ja tiukalla aikataululla ei voida tuottaa laadukkaita tekstejä. Tekstien määrä lisääntyy jatkuvasti, mutta aika on rajallista. Erilaisten suunnitelmien, raporttien ja päätösten määrää pitäisi Tiililän mielestä karsia. Välttämättömimmät tekstit olisivat silloin mahdollisimman laadukkaita ja asiakirjaviidakko pysyisi kohtuullisena.

Hieman jäin kaipaamaan laajempaa pohdintaa siitä, millaisia mahdollisuuksia tilanteen pa-

rantamiseen olisi. Tälle saralle toivottavasti joku toinen lingvisti sukeltaa tulevaisuudessa. Aihe on erittäin tärkeä yhteiskunnallisesti. Kysymys julkishallinnon tekstien selkeydestä ja ymmärrettävyydestä on osa pyrkimystä oikeudenmukaisempaan ja tasarvoisempaan yhteiskuntaan.

Tiililän mietteisiin aihepiiristä voi väitöskirjan lisäksi perehtyä esimerkiksi lukemalla hänen kolumninsa Stakesin Design for All -sivustolta <http://dfasuomi.stakes.fi/FI/Ajankohtaista/kolumnit/tiilila.htm>.

Menestyksen pakko

PERTTI HEMÁNUS

Outi Nyytjä on hieman minuakin vanhempi, tunnustettu ja palkittu useista rooleistaan. Niitä ovat dramaturgi, käsikirjoittaja, journalisti ja kolumnisti. Nyytjä asuu Ranskassa ja on yhdestä tv-ohjelmasta päätellen myös kulinaristi. Mitä hänellä nyt on sanottavaa? Onpa todella, ja paljon sekä pätevää.

Hän kirjoittaa monista asioista, mutta ne liittyvät jopa saumattomasti toisiinsa. Kirjan useimmat esimerkit ovat ulkomailta, suuri osa Ranskasta. Useat niistä ovat itselleni karmeita, kun tässä aika hyväosaisena vain kirjoittelen. Kirjassa on upeita oivalluksia, joista osatoin on vanhoja: ”Suunnattomassa tasa-arvoisuudessaan laki kieltää niin rikkaita kuin köyhiäkin nukkumasta siltojen al-

la, kerjäämästä kadulla ja varastamasta leipää.” Tekijää en olisi muistanut, ellei Nyytjä olisi sitä maininnut. Anatole Francehan se siinä on.

Kirjan kantavia teemoja on menestyspakko – ja samalla menestyneiden määrän väheneminen. Yksi teeman kannalta mutkikkaimmista henkilöistä on Jari Sarasvuo. Hän toi mieleeni tempun, joka kirjasta puuttuu. Jokunen vuosi sitten Sarasvuo järjesti valmennuskurssit yliopistoon – varmasti hyvin kalliit – mutta peri maksun vain niiltä, jotka tulivat hyväksytyiksi. Olihan kai oikea oivallus?

Nyytjä ehdottaa, että liikelämän heikot johtajat lukisivat Sarasvuon Diili-kirjasta johtajuusluvun. Se on asiaa, hän kirjoittaa. Organisaation kaikki on-

Outi Nyytjä
Menestys ja moraali
Helsinki/Jyväskylä:
Minerva Kustannus Oy,
2007
160 s.

gelmat ovat aina johtajuusongelmia, Sarasvuo on sanonut. Ehkä tuossa on liioittelun makua, mutta myös vankkaa asiaa.

Kaikkea Nyytjän sanomaa en muuten voi allekirjoittaa, vaikka suurimman osan voin. Hän kirjoittaa: ”Herrojen eli taloutta hallitsevan luokan käytökseen on tullut yhä voimakkaammin uusi piirre: vastapuolta, työntekijää, irtisanottavaa halveksitaan avoimesti”. Eikö heitä sitten halveksittu vielä voimakkaammin teollisuutemme syntyvaiheessa?

Vai onko tosiaan niin, että nykyiset varsin korkeasti koulutetut työläiset muka pelottavat työnantajia?

Teoksesta puuttuu työnantajien uusin ja tosi ovela keksintö: aluksi ilmoitetaan pois potkittavien määrä hyvin suureksi ja sen jälkeen sitä aletaan askel askeleelta vähentää. UPM:n tapauksessa Martti Ahtisaari edusti työnantajia! SAK on varsin voimaton, Nyytäjä toteaa. Tämä tuo mieleeni tuoreen esimerkin suuren lehdestä: siinä kerrottiin, että

työläisille on tulossa peräti kahdeksan prosentin tulonkorotus. Kyseessä sattui tietenkin olemaan kahden vuoden palkkasumma. Kuinka moni suomalainen muuten tietää, että Ranskassa vain 10 prosenttia työntekijöistä kuuluu ammattiliittoihin?

On selvää, että köyhistä maista rikkaampiin muuttaneilla on vaikeinta, vaikka joka maassa on myös valmiiksi omia köyhiä. Nyytäjä kertoo esimerkin. Lionissa syntynyt algerialaistustainen sosiologi, tutkija ja kir-

jailija Azouz Begag on päässyt maan hallitukseen saakka. Minäkä maan, ei tosin täysin selviä. Saman taustan omaava Rachid Arhab taas sai palkinnon ranskalaisen tv:n parhaana uutistoimittajana.

Toivoakin siis on. Mieli tekee ehdottaa, että Nyytäjä kirjoitaisi seuraavan teoksen menestyneistä. Ehdoksi asetaisin vain sen, että menestyneiden vähyyys tuodaan selkeästi esiin.

Kaksi Tanneria

REIJO VALTA

Viime numeroon kirjoittamaani Terra Ultima -oppikirjan arvosteluun lipsahti virhe: tutkijan esitystä seurattessani minulta jäi huomaamatta, että Väinö Tannereita olikin kaksi, valtiomies (1881–1966) ja maantieteen professori (1881–1848). Jälkimmäisen ihmismaantieteellisen kolttatutkimuksen lyhennelmän suomennoksen (SKS 2000) arvostelussa Marjut Anttonen (Agricolan kirja-arvostelut 2002) kirjoittaa, että ”samanimi ja jopa sama syntymävuosi on aiheuttanut lukemattomia

sekaannuksia”. Nyt niitä on saatua lisää.

Tartossa rauhanneuvotteluissa 1920 oli mukana poliitikko Väinö Tanner. Tuomo Polvisen Paasikivi-elämäkerran mukaan neuvotteluja johtaneen Paasikiven perusteena Petsamon liittämiseksi Suomeen oli tsaari Aleksanteri II:n jo 1864 antama määräys, jonka mukaan korvauksena Rajajoen asehtaan alueesta suuriruhtinaskunta saisi Petsamon.

Valtiongeologina ennen professuuriaan toiminut Väinö Tanner keräsi aineiston kolttatutki-

mustaan varten kesinä 1924–1927. Klassikotutkimus avasi tien akateemiselle uralle, maantieteen professori hänestä tuli 1931. Professori Tanner jatkoi tutkimuksiaan Newfoundlandin ja Labradorin geologian ja alkuperäiskansojen parissa. Laaja tutkimus noista seuduista ilmestyi 1944. Samana vuonna hän muutti Ruotsiin, jonka kansalaisena hän kuoli neljä vuotta myöhemmin. Tutkimusaineistonsa hän testamenttasi Tromsøsan yliopistolle.